

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 34

Maribor, sreda, dne 28. aprila 1937

Leto XII

Manifestacija jugoslovansko-čehoslovaške socialistične vzajemnosti

Sijajen sprejem čehoslovaškega socialnodemokratskega poslanca s. Karla Brožika v Mariboru, Celju in Trbovljah

Prihod predsednika Zveze rudarjev v CSR, podpredsednika Mednarodne unije rudarjev in socialno demokratskega poslanca s. Karla Brožika v Slovenijo, na kongres Zveze rudarjev Jugoslavije, je bil povod za velike manifestacije solidarnosti in socialistične vzajemnosti jugoslovanskega in čehoslovaškega delavstva.

Dolgo že ni slovensko delavstvo v svojih centrih tako prisrčno po-

zdravilo predstavnika bratskega gibanja iz inozemstva, kot je pozdravilo s. Brožika. Pozdrav s. Brožiku je bil pozdrav čehoslovaški demokraciji, katere nosilec je delavski razred, svobodni čehoslovaški republik, katere sostvaritelj je socialistično delavsko gibanje, njenima utelešenima simboloma, svobodno izvoljenima državnima poglavarjema, Masaryku in dr. Benešu in Mali antanti, ki naj ostane čuvarica miru in jez

proti fašizmu v zvezi ostalih demokratskih držav.

Teh manifestacij ni nihče organiziral in pripravil, ampak so bile spontani izliv čustev in hotenja velikih delavskih množic, katerim je govoril s. Karel Brožik ob priliki svojih predavanj o uspehih čehoslovaškega socialističnega delavskega gibanja za socialne pravice delavstva in uveljavljanje

ne samo politične, ampak tudi gospodarske in socialne demokracije v državi.

Ozko povezano delavsko gibanje v obeh državah je najboljša garancija za nadaljevanje prijateljstva med zaveznicama, ureditev političnih, socialnih in gospodarskih prilik, v zmislu predlogov socialističnega delavskega pokreta pa obenem tudi najsolidnejši temelj, na katerem bo lahko mirno počivala državna zgradba.

Navdušen pozdrav s. Brožiku v Mariboru

V Maribor je prispel s. Karel Brožik v petek, dne 23. aprila s popoldanskim brzovlakom. Na kolidvoru ga je pričakalo in sprejelo par sodrugov ter mu želelo dobrodošlico.

Ob 8. uri zvečer pa se je vršilo v dvorani Delavske zbornice predavanje, ki ga je sklical Medstrokovni odbor. Obžalovati je, da se ni vršilo predavanje v kakšni večji dvorani, ker je dvorana Delavske zbornice za take prireditve mnogo premajhna.

Udeleženci so s. Brožika ob njegovem prihodu v dvorano pozdravili z živahnim ploskanjem. S. Petejan je v uvodnih besedah tolmačil pomen prihoda s. Brožika za gojenje najožjih stikov med delavskimi gibanji dveh bratskih držav. Nazdravljajoč svobodnemu socialističnemu gibanju

v CSR, demokratični Čehoslovaški republik, Masaryku in dr. Benešu, so zaorili v dvorani navdušeni živjoklici. Na kratko je nato s. Petejan orisal socialno politične razmere v naši državi, ki ima moderne zakone, pa prešibko delavsko gibanje, ki bi lahko izbojevalo delavskemu razredu tiste pravice, zlasti pa tisto svobodo, kot jo ima delavstvo v CSR, kjer je v vladi zastopano po štirih socialističnih ministrih in ima neposredni vpliv na zakonodajo.

Govornik je naštel več krivic, ki jih trpi delavstvo, pa tudi stvari, ki delavskemu razredu niso v prid, ampak ga ovirajo v njegovem boju za socialno demokracijo in je kot poglavito omenil omejitve (ki so ostale iz dobe diktature) svobode tiska, zborovanja in združevanja. Dostavil pa je, da tega ne govori mogoče zato, da bi očrnil državo ali prosil pomoči od zunaj, kajti svoje pravice in svobodo si mora delavsko gibanje v vsaki državi samo izbojevati, ampak zato, da bo s. Brožik lahko tolmačil čehoslovaškemu delavstvu, kako težke so prilike, v katerih živimo in ustvarjamo.

Ob koncu predavanja so se ponovile manifestacije za demokracijo in proti nakanam fašizma, ki jih goji proti CSR in ostalim demokratskim državam.

V petek in soboto je s. Brožik prebil v Mariboru v ožjem krogu sodrugov ter se je dodobra informiral o vseh težnjah našega gibanja in razmerah.

Mogočna manifestacija v Celju

Majhni rdeči listki so vabili delavstvo na odposlanca čehoslovaškega svobodnega gibanja s. Karla Brožika. Odziv pa je bil naravnost ogromen. Od vseh strani je v nedeljo, dne 25. t. m. privrelo delavstvo v veliko dvorano »Narodnega doma«, celo iz Štor, Laškega, Sevnice, Zabukovce in Liboj ter jo napolnilo do zadnjega kotička z galerijami vred. Navzočih je bilo na predavanju najmanj 1500 poslušalcev.

Predavanje je otvoril sivolasi prvobornik celjskega delavstva sodr. Plankar.

Kot v Mariboru je bilo tudi to predavanje resnična manifestacija solidarnosti celjskega in okoliškega delavstva s svobodnim socialističnim gibanjem v CSR in za zvezo z demokratsko Čehoslovaško in proti fašizmu. Zborovalci so navdušeno vzklikali prezidentu dr. Benešu in Masaryku.

Za njem je govoril s. Brožik, v svojem govoru večkrat prekinjen z navdušenim ploskanjem. Ne hoteč se vmešavati v naše notranje prilike, je izrazil svoje obžalovanje nad tem, kar se mu je kot čehoslovaškemu parlamentarcu pripetilo na otvoritvi kongresa ZRJ, in kar se menda ni zgodilo še nikdar in nikjer na svetu, da je navzoči policijski organ zabranil prestavo njegovega govora na slovenski jezik in da se je to prepečilo v času, ko jugoslovanska parlamentarna delegacija potuje po CSR. Njegov govor je prevajal s. dr. Reisman in je iz govora s. Brožika zlasti podčrtal potrebo močnega delavskega tiska ter agitacije za »Delavsko Politiko«.

S. Brožik je s svojim govorom, da si je bil v češčini, ogrel in fasciniral zborovalce. Prevajal je odlično s. dr. Reisman. Poslušalci so dajali duška

svojemu zadovoljstvu, ko so čuli o velikih uspehih čehoslovaškega delavstva na polju socialne zakonodaje, ki je napravila delavca za neodločujočega faktorja v podjetju in v javnem življenju.

Za s. Brožikom je govoril s. Eržen o najvažnejši socialni zakonodaji, uredbi o minimalnih mezdah in starostnemu zavarovanju. Opozoril je na hibe uredbe o minimalnih mezdah in je zlasti poudaril potrebo, da ostane delavsko gibanje svobodno v boju za izboljšanje delovnih pogojev in zaslužka.

Glede starostnega zavarovanja je pokazal na možnost izboljšanja dajatev in skrajšanja čakalne dobe z državno pomočjo, za prvo silo s prispevkom dva milijona dinarjev, kar je najmanj, kolikor bi morala država po zakonu vsako leto prispevati za nezgodno in starostno zavarovanje, pa ne prispeva.

Proletariat v revirjih za sodelovanje s čehoslovaško demokracijo

Ogromno zborovanje v Trbovljah

Zlasti prisrčno in veličastno so sprejeli s. Karla Brožika rudarji v revirjih, kjer je bil za ponedeljek, dne 26. t. m. sklicano zborovanje v »Delavskem domu«.

Sodruzi so pričakovali gosta že na postaji.

Med tem pa so se pričele zgrinjati na prostornem dvorišču »Delavskega doma« in v dvorani množice rudarjev iz Trbovelj, Zagorja in Hraštnika, odkoder so rudarji peš prišli čez hrib.

Ko je s. Pliberšek otvoril zborovanje, je zaigrala rudarska godba pozdrav, nato pa so pevci »Vzajemnosti« zapeli delavsko himno.

Zaključil pa je svoja izvajanja z besedami: »Delavsko gibanje rabi svobodo in se zato strinja z besedami ministra Cvetkovića, da se oblast ne more vzdržati samo s silo policije, ampak preko zadovoljnega ljudstva. Želja delavstva je, da bi minister o tem prepričal tudi vso svojo okolico.«

Naslednji govornik s. Jelen je razpravljal o potrebi močnih strokovnih organizacij, opozarjajoč delavstvo, da je po neuspešno zaključenih gibanjih dvojno potrebno, da se oklene svojih organizacij. Delavstvo ne sme poznati strahu v boju za boljšo bodočnost.

Na poziv govornikov se je zglasilo

55 novih naročnikov

ki so s tem dokazali, da hočejo posnemati čehoslovaško delavstvo, katero smatra tisk, poleg organizacije, za najvažnejše sredstvo v boju za socializem.

Kaj kujejo v Podunavju?

Po sestanku Schuschnigg—Mussolini v Benetkah

Beneški sestanek avstrijskega kanclerja dr. Sušnika in Mussolinija je imel tehtnejši pomen. Tako pravijo listi, da Italija ne želi avstrijskega zblizanja s Čehoslovaško. Mussolini je baje zahteval, da sprejme kancler tudi naciste v vlado, da bi se s tem omilila agresivnost Nemčije, kar pa bi bilo le pospešilo nevzdržljivost sedanjega avstrijskega režima.

Politika Italije želi okrepiti os Rim—Berlin. Zato pa ovira konsolidacijo srednje Evrope in Balkana, kakor bi bila to naravna zveza, ker bi potem pomenila pozitiven politični in gospodarski kolos, s katerim bi se velesile ne mogle poljubno igrati.

Okolo teh vprašanj se večinoma sučejo tudi številni politični obiski, ki jih opravljajo v zadnjem času z mrzlično naglostjo državniki in diplomati.

Vredno je izabeležiti vest italijanskih listov, ki pravijo, da se bo vprašanje Podunavja reševalo brez Čehoslovaške in Francije. »Slovenec« je te vesti ponatisnil na čelu lista z mastnim tiskom, brez vsakega komentarja. To ugotavljamo, da se ne bo »Slovenec« potem jezil nad opozicijo, ako bo po vsem tem povedala kakšno svoje mnenje glede zunanje politike.

Zanimiva delegacija v Španijo.

Anglikanska cerkvena delegacija je zahtevala potne liste za Španijo, da se prepriča o položaju v Valenciji in Kataloniji, ter, če republikanska vlada res preganja verstvo. Angleška vlada je dovolila potne liste šele na intervencijo zunanjega ministra Ede- na, ki bo moral to dovoljenje opraviti v parlamentu.

Štirje zastopniki angleških delavskih zvez so službeno povabljeni, da se udeležijo kronskih slavnosti v Londonu. Angleška vlada je tudi tako

Reisman še 28 naročnikov za »Delavsko Politiko«.

To veličastno zborovanje bo ostalo rudarjem še dolgo v spominu. Kljub temu, da je bil normalni delovnik, so rudarji napolnili ne samo dvorano in galerije, ampak so morali stati celo na dvorišču.

S to manifestacijo je bil obenem tudi dostojno zaključen 6. kongres Zveze rudarjev Jugoslavije.

Španija dalje krvavi za svobodo

Franco napada katoliške Baske

Najbolj krvavi boji se odigravajo že nekaj dni na baskijskem bojišču v okolici mesta Duranga. Med tem, ko je ofenziva generala Mole z juga ponesrečila, jo skuša nadaljevati z vzhoda. V središču fronte, ki sega od Biskajskega zaliva, t. j. od severa proti jugu, so nacisti napredovali pri Eibaru, zavzeli so Elorijo in se približali Durangu na 5 kilometrov. Cilj te ofenzive je Bilbao, glavno mesto baskijske province.

Franco je na tem področju fronte zbral večje sile in precej letal, iz katerih bombardira katoliški cerkvi verno vdane Baske. Eventuelno zavzetje Bilbaja, ki je glavno mesto baskijske province, bi bilo za Franca moralnega pomena. Najbrž upa, da bi potem Baskom upadlo srce. Vidi se, da Franco ne ve ničesar o svetovni vojni, ker bi se potem

spomnil, da je Viljem sicer zavzel glavno mesto Belgije, Bruselj, da pa Belgijcev ni pokoril.

Ujeti nacisti v univerzitetški četrti

poskušajo, da bi se prebili iz obroča, pa zaman.

Pred Madridom

je zavladal mir, ki ga moti samo obstreljevanje univerzitetške četrti po vladinih četah.

Na južnem bojišču vladine čete v napredovanju

Vladine čete še vedno napredujejo pri Fuenteovejuni in Penaroi ter Villaharti (severno od Cordobe), da si ni zaenkrat večjih odločitev.

V provinci Almeriji, v smeri pro-

ti Malagi, na jugu Španije so vladine čete zasedle rudarski revir Lumar.

Obkoljeni nacisti v Teruelu

nimajo nobene zveze več s Saragoso. Njihovi poskusi, da razbijejo obroč, ki so ga sklenile vladine čete, se je ponesrečil.

Blokada Bilbaja Frankova prazna grožnja

Vse grožnje z blokado pristanišča v Bilbaju, ki bi ga general Mola rad izstradal, da bi ga lažje zavzel, so se izkazale kot popolnoma neosnovane. Angleški parobrodi, zaščiteni od angleške vojne mornarice prihajajo v pristanišče z živili.

Franco obtožuje Anglijo, da pomaga valencijski vladi, v resnici pa pomaga samo angleški trgovini do dobre kupčije.

Doma in po svetu

Volitve v kmetiške zbornice v Dravski banovini bodo dne 27. junija. O pomenu teh zbornic bomo lahko razmotrivali po volitvah.

Invazija nemškega kapitala. V gospodarstvu je kapital potreben. Politični kapital je pa lahko tudi nevaren. Zato je važno to vprašanje. Nemškega kapitala v našem rudarstvu doslej ni bilo. Sedaj prvič so pa pogajanja zaključena, da kupi nemški kapital 49% delnic lisinskega rudnika.

Umor farovške kuharice 66letne Jožefe Martinčičeve na Javorju pri Dobrunjah, ki se je izvršil pod najbolj čudnimi in doslej še nepojasnjenimi okoliščinami dne 11. aprila med 6. in 8. uro zvečer v hlevu župnišča, je predmet živahnega razmotrivanja v javnosti. Kuharica je bila ubita z rovnico, ki so jo orožniki tudi našli. Vendar pa se na njo ne dajo ugotoviti prstni odtisi zločinca, ker so jo po umoru od župnika alarmirani kmetje prijemale v roke in s tem zbrisali pravo sled. Zanimivo je, da je morilec opravil svoje zločinsko delo za zaklenjenimi hlevskimi vrati in potem čakal do noči, da je lahko neopaženo zapustil hlev. Ključ od hlevnih vrat je izginil, najbrž ga je morilec vzel s seboj. Župnik Jernej Klinec pripoveduje, da je usodnega večera, kot običajno čakal na večerjo, ker pa kuharice le ni hotelo biti, jo je šel iskat in odkril zločin. Dosedanja preiskava ni rodi-

la nobenih rezultatov. Vse iskanje nekega fanta s pumparicami, o katerem pripovedujeta, da sta ga videla kritično popoldne mežnar in župnik, je ostalo brez uspeha. Izvršena pa tudi ni bila doslej še nobena aretacija, zato vse nestrpnost pričakuje, koga sumijo oblasti, da je zagrešil strašni umor.

Kako so gospodarili. V občini Klis se nahaja cementna tvornica »Split«. Občina je tvornici prepustila svet ter ji dovolila pavšalirane občinske davščine letno z Din 500 tisoč, čeprav bi tvornica morala plačevati Din 750.000. Tvornica obstoja 26 let, avtoritativni režim pa ji je dovolil »nagrado«, ki je občino oškodovala za 2 in pol milijona v teku desetih let, kakor je bila sklenjena pogodba. Na pritožbo občine je upravno sodišče to grdo protekcijsko kupčijo razveljavilo.

Jugoraz v Jevrejskem domu. »Politika« poroča, da je na shodu delavske sekcije Jugoraza (JRZ) v Sarajevu govoril minister Cvetković o delu vlade v zvezi z delavskimi vprašanji. (Zanimivo je, da se je shod vršil v Jevrejskem (židovskem) domu, nad čemer se, upamo, »Slovenec« ne bo spodtkal.) Minister je, kot že večkrat, tako tudi topot napadal socialiste in izvoljene uprave delavskih zbornic. Ko je potem govoril o uredbi o minimalnih mezdah, se je pa skliceval na to, da je tako uredbo skoro istočasno izdala tudi francoska vlada

(čije predstavnik s. Blum je najboljši prijatelj socialistov v Jugoslaviji. — Op. ur.)

40 letnica obstoja delavske pekarnice v Praži. Pred 40 leti, dne 28. aprila 1897, po neuspeli stavki pekovskih pomočnikov (l. 1896) je 27 masreglovanih pomočnikov ustanovilo »Dělnické pekárny«. V začetku so pekli po 300 hlebov kruha dnevno. Danes producira pekarna 30.000 hlebov kruha in 60.000 komadov peciva ter mnogo kilogramov slaščic dnevno. — Podjetje je največja pekarna v CSR. Letno porabi 1000 vagonov moke, zaposluje 500 oseb, ima 120.000 odjemalcev in letnega prometa 140 milijonov Kč. Podporni fond za člane znaša 1.5 milijona Kč. Zadruga ima tudi lastno okrevališče. Delavski pokret pa ima v zadrugi veliko oporo. Zavedno delavstvo lahko ustvarja prava gospodarska čuda.

Predrzni italijanski tisk. »Piccolo« se je zopet razpisal o nekem povečanju italijanskega vpliva v Srednji Evropi, pri čemer se sklicuje na Jugoslavijo in pravkar sklenjeni pakt. Nadalje pravi, da je vpliv Francije s tem dokončno izločen.

Ogrska se približuje. »Pester Lloyd« poudarja v članku o jugoslovanski zunanji politiki, da se tudi Ogrska čuti kot soudeležnica balkanskih dežel, ki imajo z njo skupne zadeve, o katerih se je treba razgovoriti.

Fašisti in azilno pravo. Oblast v San Paulu v Braziliji je aretirala veliko število tamkaj živečih španskih protifašistov in jih s parnikom poslala na Portugalsko. Tako poročajo

časopisi. Kakor pa je znano, postopajo portugalski fašisti s španskimi protifašisti, ki v svoji naivnosti iščejo pred Frankom zatočišče na Portugalskem, tako, da jih izroče Frankovcem, ki jih na najbrutalnejši način pomore. In to naj bo križarska vojska za zmagajočim idej in naukov Jezusa Kristusa, kakor hoče Frankovo akcijo naslikati naivnim bralcem naš »pošteni« Slovenec.

Nogometni sport propada. Listi so polni jadikovanja o neuspehih nogometnih klubov, kar povzroča, da zanimanje za nogomet v javnosti naglo opada. In vendar je to čisto prirodno. Sport, ki se goji radi sporta, radi točk in rekorderstva, mora prej ali slej propasti. Tak pa je bil razvoj nogometnega sporta. Iz amaterskih sportnikov nogometašev in amaterskih klubov so se rodili profesionalni nogometaši in profesionalni klubi, ki dominirajo na zelenem polju in onemogočajo, da bi se katerikoli drugi klub povzpел vsaj približno do tiste višine, na kateri bi utegnil ogroziti prvenstvo »favoritov«. Meščanski sportni tisk, ki s strahom gleda ta razvoj nogometa, se menda še vedno ne zaveda, da so meščanski klubi sami največ krivi propadanje nogometa. Kupovanje sportnikov nogometašev tkz. kapranje, pričinja že v prvih početkih nogometa. Zlasti delavski sportni klubi so bili odgojevališče bodočih sportnih favoritov meščanskih klubov. Bogati meceni teh klubov so žrtvovali težke denarje, da so kupovali »duše« proletarskih sportnikov, ki so, tuji ideji delavskega gibanja, videli samo sebe in rajši igrali v lepih dresih, novih čevljih, s prvovrstno žogo ter na lepih igriščih, kot pa, da bi kot sportniki imeli še skrb za vzdrževanje kluba. Ob priliki tekem so potem sedeli »denarni podporniki« na tribunah, kot rimski cesarji v arenah in gledali »gladijatorje«, ki so se borili za žogo, za »barve« kluba, v resnici pa za to, da kratkočasijo gospoda mecena, ki jim je za nameček plačal tu in tam še sodček piva, kadar so posebno dobro odrezali. Provincijalni meceni so dobili konkurente v še bogatejših mecenih v velikih mestih. Iz provincijalnih klubov so »selili« zvezdniki v renomirane klube velikih mest, dokler niso sedaj ti klubi, prenasršeni z izbranimi sportniki, čijih vzdrževanje stane ogromne vsote, končno prevzeli nogometa v zakup. Kar je še ostalo od nogometnih klubov v provinci, životari; meceni se odvedujejo protoktoratu, tekme se vrše brez gledalcev, blagajne so prazne in je le vprašanje časa, kdaj bo pomanjkanje denarja zavrlo poslednji nogomet v provinci, razen »divjih« klubov, ki imajo, skoro bi lahko rekli, največ sportnega duha.

A. M. de Jong:

13

IZDAJA

Otroška leta Mereyntyjeja Geysena

Mereyntyje pa se je smehljaj ves srečen in ponosen. Vrč je naglo stopal dalje. Zdelo se mu je, da izgleda hudo smešen; njegov obraz, ki je med hojo in govorjenjem postal tako čudovito mehek, je naenkrat zopet izgledal kot običajno čmerikav in neprodiren. Otrke, ki so vedno bolj silili vanj, je ujedljivo zavrnili:

»Glejte, da se izgubite, smrkvavci!... Do vraga z vami, prokleta zalega!«

Boječe so se umaknili sovrstniki pod vtisom grozečih besed, kljub temu pa so jima sledili v primerni razdalji. Med podboji hišnih vrat so se pojavile žene, brez običajnega pokrivala, kakor so pritele od dela, da vidijo neverjetni prizor: Vrč, ta divji človek, ki se ga je vse balo, z otrokom v naročju! Ako se sedaj svet ne bo pogreznil!... Skozi hišna vrata se je prizibala debelušasta kolarjeva žena, ki je bila pravi leteči vaški časopis. Vedela je za vsak skandal, ki se je bil zgodil in vsako novico najprej in najboljše.

Ako se je zgodilo, da je kdo nekoliko prej zvedel za kakšno stvar, kot pa ona, jo je to tako grizlo, da ponoči ni mogla spati radi tega. Radi njene nenasitne radovednosti in pravljicne klepetavosti so jo v vasi imenovali po časopisu, ki so ga ljudje v okolici mnogo čitali: »Večernica«. V

strahu, da bi jo utegnil kdo drugi prehiteti, je »Večernica« premagala gnus, ki jo je kot krepostno ženo, navdajal pred nebrzdanim, brezverskim pohajčem in jo ubrala, zibajoč se v vsej svoji mastni obilnosti, naravnost proti Vrču. Goort je gledal tako divje okoli sebe, da ji nikakor ni bilo prijetno, stopiti mu pred oči, toda neuturna želja izvedeti novico, je bila močnejša kot pa strah, ki jo je navdajal, z medeno sladkim glasom je vprašala:

»Ali se je ubožku pripetila nezgoda?«

»Nogo si je izvil.« je zagodel Vrč. Ko pa je zopet odprla svoja usta, da bi zvedela še več podrobnosti in je Vrč opazil, da se zbirajo radovedne sosede od vseh strani, je potisnil debeluško vstran in se ujedljivo obregnil ob njo:

»Oh, zgubi se mi, baba!«

In že je hitel dalje. Vanj uprti radovedni pogledi so povzročili, da ga je začel oblivati pot. Mereyntyje je skoro pozabil na nesrečo in na kaznen, ki ga čaka, tako imenitno se mu je zdelo, ko je videl, kako so leteli ljudje od vseh strani skupaj, da vidijo, kako ga nese močni Vrč, ki se ga je vse balo in ki sicer ni imel navade, da bi se za koga zanimal, najmanj pa za dečad!...

Divji lovec je še bolj pospešil svoj korak po cesti skozi vas, kot da bi tekel skozi šibe. Slišal je, da je »Večernica« nekaj vpila za njim, toda kaj, pa ni razumel. Kovač, ki je pred vrati na nakovalu klepal koso je takoj vedel za kaj gre, smejoč se, je zavpil:

»Hola, Goort! Položi ga previdno pred vrata. Pa glej, da pojde brez hrupa!... je že itak dovolj krika tam notri!...«

Toda Vrč ni vedel, kaj hoče kovač. Žile na sencih so mu nabrekle. Z glavo kot bik, je drvel dalje, naglo in vedno hitreje, kot kakšen tat, ki ga zasledujejo.

»Oh, nee, Vrč... ne tako hitro... mene vendar boli! Čuj vendar!...«

»Drži jezik!...« je z grobim glasom zapovedal divji lovec in je naglo zavil na drugo stran ceste, kjer je bil doma Mereyntyje. Z nogo je sunil v vrata in že je stal s svojim lahkim bremenom, ki se mu je zdel zadnjih pet minut kot najtežji tovor, v veži, čije tla so bila obložena z rdečimi ploščicami.

»Hoj!...« je zaklical z glasom, ki se je tresel od razburjenja.

Toda nič se ni zganilo. Nestrpen je udaril z nogo ob tla. Potem pa je zaklical še glasneje in nestrpneje: »Hoj! Gromska strela! Ali ni nikogar doma?«

V tem hipu je nepopisen krik pretrgal zvok Goortovega glasu. Oster krik, zategnjen, dolg, kot izraz nepopisne bolečine, strahoten, da se je človeku zdelo, kot da bi za skrivnostno zaprtimi vrati nekdo moril človeka, človeka, ki se je branil; bil je kakor poslednji krik človeka, predno izkrevavi. Z izbuljenimi očmi je planil Mereyntyje v naročju divjega loveca pokonci, ki ga je zgrabil s svojimi rokami kot primež. Sivobled v obraz, se je Vrč nehote umaknil korak nazaj. V tem hipu je zategnjen, presunljiv glas povzročil, da se je zdel divji krik še strašnejši, potem pa se je pretvoril v vreščavo, ječanje, da je šlo človeku do srca...

(Dalje prihodnjik.)

Iz naših krajev

Trbovlje

Odpoved stanovanj rudarskim upokojencem in hišni posestniki. TPD sodniško odpoveduje stanovanja svojim upokojencem. Sedaj jih je prišlo na vrsto 26, ki zamaščejo, kje bi dobili streho. TPD se izgovarja, da rabi stanovanja za svoje aktivne delavce. S tem se je poostriala stanovanjska kriza in bi bilo nujno potrebno, da obnovi občina gradbeno akcijo za zgradbo stanovanjskih hiš v Trbovljah. Zidanje stanovanj je TPD že več let zelo zanemarjala (o tem pričajo nedovršene stanovanjske zgradbe, ki bi že davno lahko služile svojemu namenu), tako, da nima sedaj niti stanovanja za one delavce, ki se jim podirajo rudniška stanovanja nad glavami. Pred kratkim se je moralo izseliti več družin na Doberni, ker je pričelo pokati zidovje in tramovje. Delavski zastopniki so vsled tega pri TPD že ponovno vlagali zahteve po graditvi in dograditvi rudniških stanovanj. Istotako so se zavzeli delavski zastopniki za zgradbo stanovanjskih hiš na občini. Sodniška odpoved rudniških stanovanj upokojencem kaže, kako potrebno je, da občina zgradi več stanovanjskih hiš, ker so ti upokojeni rudarji vsi pristojni v občino. V to svrhu je tudi v občinskem proračunu določena svota Din 120.000, ki pa je mnogo premajhna in bi morala biti najmanj dvajsetkrat višja, da bi se stanovanjski bedi v Trbovljah vsaj deloma odpravilo. Kakor pa čujemo, so trboveljski hišni posestniki na nekem sestanku napadali občinski proračun in posebno pa ono postavko, ki je določena za zgradbo stanovanjskih hiš. Tudi »Slovenec« je poveličeval protest hišnih posestnikov! Razumljivo je, da so mnogi hišni posestniki proti zidanju stanovanjskih hiš, ker se boje, da bi svojih, v pretežni večini nezdravih in zanemarnjenih stanovanj ne mogli več tako drago oddajati v najem upokojencem, ki so jim sedaj prepuščeni na milost in nemilost. Rudarsko delavstvo pa, ki je tudi v občini Trbovlje največji davkoplačevalec, odločno zahteva od sedanje občinske uprave, ne samo, da se takoj uporabi vsa razpoložljiva sredstva, ki so za to odmerjena, za zidanje stanovanjskih hiš, ampak, da se priskrbi v to svrhu še nova, da bodo sedanji in bodoči upokojenci imeli na starost vsaj streho nad glavami. Iz protesta hišnih posestnikov se pa zrcali ironija časa, da naj oni, ki je omogočili hišnim posestnikom v našem mestu graditi vile in hiše, na starost tava okrog kot brezdomci.

Pod tem nadpisom v prejšnji številki »Delavske Politike« je razbudil veliko pozornost, Samo, da se ni pripetil obsojanje vreden slučaj na štev. 45, pač pa na štev. 48. Krivec pa je g. M.

Zagorje ob Savi

Svoječasno je občina dajala brezposelnim moko, koruzni zдроб, fižol in še nekatera druga živila, po malenkostno znižanih cenah. Po enkrat na dan so dobili tudi skromno toplo kosilo s porcijo kruha. Po navedbi občinske uprave se je izdalo za sam kruh v treh mesecih okoli Din 50.000. Seveda je občina podpirala brezposelne le v zimskih mesecih, medtem, ko je v poletju nudila zaposlitev pri javnih delih, da se je s tem vsaj delno omilila beda ljudstva. Pod sedanjo občinsko upravo pa je vse to prenehalo. Brezposelni so naenkrat postali »delomržezi«, ker ne marajo delati v kamnolomu za Din 8 dnevno, ne marajo ti »jelomržezi« niti jesti v kuhinji, ker je ni. Višek nesramnosti od njih pa je, da tudi ne marajo več po znižani ceni koruze, moke in drugih živil (ker jim tudi tega nihče ne priskrbi). Pa še kako so predrzni ti brezposelni, kajti pomislite, dan na dan postopajo pred občino in odklanjajo delo, jelo in sploh vse. Samo solnca prosijo, ker se baje od solčnih žarkov tudi živi in še prav poceni, saj to ne obremenjuje občinskega proračuna, in razen tega so žarki zastoj. S takimi brezposelnimi je res križ. Sedanja občinska uprava se resno trudi, kako ustreči tem jelo- in delomržežem. Pogrnjali so očanci nov način podpiranja, prej vpeljani način pa vrgli v staro šaro. Uvedli so delitev podpor v bonih po Din 20 do Din 70 mesečno. Samec je dobil bon za Din 20 za en mesec. S takimi boni so v mesecih december, januar in februar prejemali pri raznih trgovcih živila, na plačilo pa trgovci čakajo še sedaj. To je vsakakor dober način sanacije občinskega gospodarstva in res škoda bi bilo, da ga ne bi tudi še druge občine upjale, osobito one, katere imajo slabe finance. Banovina je sicer dala občini kredit v iznosu Din 50.000 za preskrbo brezposelnih čez zimo, vendar se občinski možje vedno izgovarjajo, da tega nakazila še niso prejeli. Pri nas je pa zopet težko, ker kredit in boni so eno, gotovina je pa drugo. — Trgovci težko čakajo na plačilo bonov, ker do sedaj še niso nikjer mogli plačati svojih dolgov, odnosno nakupiti blaga z boni, temveč vedno le z državnim plačilnim sredstvom, to je z gotovino. Tako postopanje »...« še lahko povzroči, da bi tudi med trgovci nastala brezposelnost, če ne celo konkurzi. Če bi bila sedanja večina ob času volilne agitacije razkrila ta svoj program, ki ga sedaj izvršuje, prav gotovo ne bi dobila nobenega glasu. Obljube delajo dolg in zelo veliko bo še treba priskrbeti in dajati, da boste vsaj eno četrtino svoječasno danih obljub izvršili. Brezposelni čakajo ... blagoslova, toda v kaki otipljivi obliki. — Pokažite ljubezen do bližnjega!

Ljubljana

Konferenca krajevnege medstrokovnege odbora

se je vršila v zmislu sklepa z dne 31. januarja t. l. v nedeljo dne 25. aprila 1937 v dvorani OUZD v Ljubljani. Konferenca je soglasno sklenila uvesti krajevni prispevek za medstrokovni odbor, ki se uvede s 1. majem.

V imenu Strokovne komisije je pozdravil konferenco s. Margetič, ki je obljubil, da bo komisija odbor podpirala. — O delavskem zavarovanju za onemoglost in starost je poročal s. Likar s poljudnim razlaganjem zakona in pojasnil, ki so jih delegati želeli. Konferenca je izrazila željo, da naj se skliče širše predavanje za vso delavsko jav-

S. Viktor Zoré petdesetletnik. Vsi lezete v Abrahamovo in celo v Metuzalemovo starost. Drug za drugim. Tako je srečal tudi Tebe — Abraham. Viktor Zoré, ki ga pozna domalo vse delavstvo v Ljubljani in tudi zunaj, je obhajal dne 4. aprila t. l. svoj 50. rojstni dan. Zoré je bil soustanovitelj organizacije lesnih delavcev, zlasti pa reorganizator po vojni. Par let je bil tudi tajnik Strokovne komisije ter nje vzoren in stvarjen delavec, kakršnih mora biti vsaka strokovna organizacija za vesela. Življenjska pot ga je kmalu po vojni sicer vodila v privatno

sknbi polno življenje. — Toda, kakor prej sočustvuje z delavskim gibanjem tudi danes in se silno veseli vsakega zdravega pojava v delavskem gibanju. Udejevuje se danes v gospodarskem življenju prav z isto resnostjo in vnetostjo, kakor se je prej udejevaval v delavskem gibanju. Vodi namreč dobro znano in renomirano Produktivno združenje ljubljanskih mizarjev. Vsi sodrugi, prijatelji in znanci, ki nas je mnogo, Te pozdravljamo ob tej priliki iskreno ter želimo, da bi še dolgo, dolgo nudil svoje zdrave moči delavskim interesom!

Maribor

Nerazumljiva odprodaja parcele na »razgledu« na poti na Kalvarijo. Mestna občina je odprodala nekemu privatnemu posestniku pod Kalvarijo precejšen kos parcele na takozvanem »razgledu«, mimo katerega vodi pot na vrh Kalvarije. Ta prostor je bil solnčen in kot nalašč za odpočitek zlasti, ako bi ga bili primerno planirali. Dočim je vrh Kalvarije za to neprimeren, ker je na razpolago samo ozek pas okoli cerkve. Nikakor ni mogoče razumeti, da se občina umika s takih parcel, namesto, da bi jih izrabila v prid odpočitka in solnca potrebnemu prebivalstvu.

Kakšne so pošne razmere pri nas. Radvanjčani se pritožujejo radi neradne poštne dostave. Vse pritožbe pa nič ne zaležejo. Višja poštna uprava je sicer že uvidela, da je ta okoliš mnogo prevelik za enega dostavljalca in je posebna komisija, ki je prišla v Maribor izvedla »rajoniranje«. Toda kaj pomena razdeliti okoliš, ako pa ni na razpolago kredita za nastavev pismonoše! Mariborski pošti primanjkuje 10 pismonoš, kakor čujemo bosta pa nastavljena komaj dva. Od prenaporne hoje in tekanja po stopnicah in bregovih, od jutra do večera, je večina pismonoš že tako izčrpana, da ne bo več dolgo vzdržala brez opasne škode za svoje zdravje. Poročajo nam o dogodku, ki je nad vse tragičen. Neki pismonoša je med raznašanjem pošte obnemogel in nezavesten obležal. Ko je omahnil je imel v torbi Din 100.000 denarja! Le srečnemu slučaju je pripisati, da ni bil okraden. Toda raje kot namestiti dovoljno število pismonoš, se jih pušči garati do izčrpanja in riskira, da utrpi poštna uprava ogromno škodo. To vendar ni v interesu pošnega prometa. * * *

Pri volitvah ene tretjine odbora »Nabavljalne zadruge državnih nameščencev« ozretno nedeljo, dne 25. t. m. je prišlo do burnih nastopov opozicije proti sedanjemu odboru. Od 840 navzočih članov je lista opozicije dobila 190 glasov večine.

Celje

Kino »METROPOL« Celje prinaša:

28. in 29. aprila: DRAGOCENI POLJUB. Izboren film za smeh in dobro voljo. Liane Haid, Hans Moser in Svetislav Petrovič. — 30. aprila in 1. maja: Louis Pasteur REŠITELJ ČLOVEŠTVA. — Predstave po znižani ceni: 28. in 29. aprila: VRAZJA LUTKA. Film samo za jako močne živce!!!

Senovo pri Rajnenburgu

V težkih časih živimo. Vsled gospodarske neurejenosti trpi delavstvo in podjetja. Vendar največ trpi le delavstvo. V takih razmerah, pravijo, da je namestu uvidevnosti na obeh straneh. Te uvidevnosti pa zelo manjka vodstvu tukajšnjega rudnika. Zato se tudi medsebojna nasprotstva dan na dan zaostrejuje. V kolikor delavstvo ne tpi vsled praznovanja šiltov, nizkih zašlužkov, predvsem radi neupoštevanja raznih zaprek pri delu, se še neki nadpaznik, mož zelo slabih živcev, znaša nad rudarji tako, kot bi imel opravka z neumno živino. Tako ne bo šlo in ne sme iti več dalje. Rudarji so do skrajnosti razburjeni. Poseči bi morala vmes rudarska oblast in napraviti red. To se mora zgoditi!

Sp. Kašelj

V naši oklici se nahaja lokal, v katerega hodimo po potrebi, ali da si krajšamo dolgčas. Tam govorimo, kar je za lokal najbolj primerno. Na pr. sva zadnjič govorila z nekim znancem, kako je potekla nogometna tekma med SK Ljubljano in SK Hermesom. Kar nenadoma se vmeša v najin pogovor gospodar in vpraša: »Ali bo res izredni občni zbor »Vzajemnosti«? Midva: »Res.« On pa: »Berač mi je pravil, da boš sedaj ti predsednik.« Midva sva se spogledala in skomignila z rameni. On: »Kaj pravita, kdo neki požiga kozolce v naši oklici?« Midva: »Bo že kakšen poseben zločinski tip.« On: »Kaj pa »Španci«, ali so

most v Ljubljani. Stavljениh je bilo še nekaj predlogov, ki jih naj izvrši odbor.

Delegat stavbinske podružnice je apeliral na organizacije, da moralno podpro mezdna pogajanja stavbinskega delavstva ter tudi sicer, če bi bilo treba.

Konferenca se je izvršila naravnost v najlepšem redu, debate so bile stvarne, sodružne in kratke, kakor so le mogoče med zreliimi sodrugi in sodružicami, ki jim je pri srcu samo skupnost in delo v strokovnih organizacijah. Predsednik konference se je udeležencem prav iskreno zahvalil za vzorno obravnavanje dnevnega reda in pohvalil voljo vseh, da delamo skupaj vsi in za vse.

Kranj

Tekstilno delavstvo ima po kolektivni pogodbi pravico, praznovati 1. maj, ako izrazi to željo z glasovanjem večina delavstva v tovarni. Delavci pravijo, da bodo glasovali za praznovanje, samo delavski zapniki naj skrbje, da se bo glasovanje povsod izvedlo. Ker je bila kolektivna pogodba podpisana s sodelovanjem g. bana, menda ne bo nikomur padlo na um, da bi izvedbo te določbe v pogodbi skušal preprečiti. — Glasovanje mora seveda biti tajno.

Meziška dolina

Vodstvo Konzumnega društva za Meziško dolino v Prevaljah obvešča vse svoje člane, da bodo na dan praznika dela, v soboto, dne 1. maja t. l., vse podružnice ves dan zaprte, ter si naj že popreje nabavijo svoje potreščine.

Sv. Lovrenc na Pohorju

Za kamnolom velja Šurni delavnik. Nekateri podjetniki bi radi proglasili kamnolom za sezonsko delo, kjer je dopusten 10urni delavnik. Res pravi neka ministrska naredba, da je dopusten v kamnolomih 10urni delavnik. Toda to velja le za tiste kamnolome, ki delajo samo ob letnem času. Za industrijske kamnolome, kjer je zaposlenih nad 15 delavcev skozi leto in dan, kjer se dela kot pri nas, tudi pozimi, ob vsakem letnem času in vsakem vremenu, pa je dopusten le Šurni delavnik. Ko se je lastnik kamnoloma v Ribnici na Pohorju radi tega pravdal z delavci, so šle tiste tožbe do najvišjega sodišča, Stola sedmorice v Zagrebu in so tudi tam odločili, da je smatrati te pohorske kamnolome za industrijska podjetja, kjer je dopusten le Šurni delavnik. Vse, kar delajo naši kamnoseki preko 8 ur na dan, morajo torej dobiti plačano s 50% poviškom. Beležite si točno tako delo, čez 7 let vse prav pride. Delavcem pa mora podjetnik plačati vsako mezdo še za 3 leta nazaj. Držite skupaj v svoji organizaciji, eden za vse, vsi za enega, pa ne bo takšnega zatiranja delavske zakonodaje, s katero hoče država sama zaščititi delojemalca pred kapitalom.

Podpisani Hüttl Josip, posestnik in prevoznik, Sv. Lovrenc na Pohorju, izjavljam, da ne morem g. Rasu Rudolfu, mizarškemu mojstru v Sv. Lovrencu na Pohorju ničesar nečastnega očitati glede izvrševanja njegove mizarске obrti, katero izvršuje na solidno in strokovnjaško. Obžalujem žalitve in se zahvalim, da je odstopil od tožbe.

Sv. Lovrenc na Pohorju, dne 24. 4. 1937.

Josip Hüttl.

Slovenjgradec

Težek položaj delavstva tovarne Mikolič. Ni še dolgo, ko se je med delom, ki ga opravlja v prašnih prostorih imenovane tovarne okroglo 135 delavcev (od tega približno polovica žensk), skoraj onesvestila od slabosti delavka S. Ni se čuditi! Na delo prihaja od daleč, včasih z zamudo (zamude se kaznujejo!), včasih prerano, ker nima svoje ure. Kako si jo pa naj kupi, saj vendar mizerni zaslužek ne zadostuje niti za zasilno preživljanje večkrat brezposelnega moža in kopice otrok. Verna slika težkega položaja! Takih slik je lahko podati celo vrsto, saj večina tu zaposlenega delavstva, ki dela pod zelo težkimi pogoji, izpostavljen raznim šikanam, za Din 12 do Din 20 dnevno, živi v sličnih razmerah. Tudi z uredbo o minimalnih mezdah se v glavnem stanje ne bo spremenilo. Mladi delavci in delavke, ki skoro v vseh slučajih skrbijo za svoje brezposelne starše in mlajše otroke, bodo še v nadalje delali za Din 12 dnevno. Kako živi večdelanska družina z 12 Din dnevno, si lahko predstavi vsak. Počasi se zaveda delavstvo težkega položaja, ki združuje vse delavce in delavke, tudi one, ki se še danes priljujejo in denuncirajo ter delajo za šefa v svojo lastno škodo in škodo vsega delavstva (mislim na tistega, ki je kriv, da se začne delo že 10 minut pred 7. uro, da se ukrade delavcem 10 minut opoldanskega odmora in da gredo delavci po 10, včasih pa še več minut prepozno domov!). Počasi se zaveda delavstvo, toda zavedlo se bo, da si lahko poboljša položaj edino z enotno organizacijo, ki ne bo samo na papirju, temveč se bo dejansko potegnila za pravice trepečega in izkoriščenega delavstva ter za dosledno izvajanje socialne zakonodaje, na katero so se do danes gospodje poživžgali. Takrat pa nobeno podjetje ne bo več moglo prevarati delavstva za par kozarcev piva ali sadjevca, ker bodo vedeli vsi, da je v organizaciji — moč! — Delavce.

srečni, ko so se vrnili? Midva: »Ob vrtnitvi so prepevali, bodo menda že!« Med pogovorom sta od sosednje mize vstala dva orožnika in šla — smejoč se. S trudom sva začela midva nadaljevati najin pogovor, pa ne dolgo. Zopet se je začel vmešavati. Midva, hočeš močes, sva morala biti na uslugo njemu in ne kakor bi moralo biti v takem lokal, on nama. On: »Domoljub« je dobro čtivo. Kdo neki piše iz našega kraja v njem? Gotovo tistile tam in pokaže s prstom. Midva sva plačala in šla. Opisal sem samo en slučaj, kakršnih se zgodi dnevno več. Vkljub temu hodimo pa še vedno tja. — P-k-t.

Pobrežje pri Mariboru

Delavcev ne boste premočili!

Delavec nam piše: Često čitamo v časopisju: Tam je nekdo lagal, tu je nekdo varal in bil obsojen. Vprašam vas, kakšno kazen si pa zasluži gospoda okoli tebe »Fronte«?

Gospoda! Še vedno mi dostavljate tetko »Fronto« na dom, čeprav sem jo že večkrat odklonil. — Od demagoških fraz, ki jih trosite, menda ne morete živeti. Za pobijanje delavske zavednosti morate imeti sredstva. Od kod le? Pa zamaš. Svojo vlogo pri delavstvu ste doigrali. Delavski razred vas je že občutil na svojem hrbtu in vas še vedno čuti.

Laž ima kratke noge, pravi stari narodni pregovor. To si zapomnite dobro! Vi z izigravanjem pomagata kapitalizmu, da uspeva v boju proti delavskemu razredu. Duševno zaostale delavce učite ubogljivosti, ponižnosti in poslušnosti. Za plačilo jim obljubljate posmrtno dobrote. Zakaj se vi ne odredete vseh pozemskih dobrot?

Mi zavedni delavci pa se hočemo na tem svetu boriti za boljše in človeka dostojno življenje. Vam prepuščamo vse drugo. Zato nam poštenim ljudem ne vsiljujte več vaših duševnih proizvodov. Vašega pisarjenja bodo postali siti tudi taki, ki so dušev-

Tiskovni sklad

Na predavanju v Celju, dne 25. aprila t. l. so zbrali za tiskovni sklad ss. Stante, Godnik, Vodopivec, Hriberšek in Tratnik Din 261.—. O. Teharje je karaval Din 5.—. Iskrena hvala! Posnemajte!

no zaostali in težje spoznajo resnico. Toda tudi njim se bodo odprle oči.

Vašim varovancem se hoče lepega življenja na račun izmoganega ljudstva. Pa se je našlo dovolj pametnih delavcev, ki vam odkrito povedo, da se ne pustijo več varati in cepiti. Hočemo edinstvo malega človeka!

Širite naš list!

VZAJEMNOST

Hrastnik

Pevski koncert »Vzajemnosti I«, dne 18. t. m. je potrdil napredek zbora in gre vse priznanje pevcev ter pevovodij s. Podlogarju. Na sporedu so bile same narodne pesmi; ob koncu pa so zapeli pevci pesem »Mi proletarska mlarina«. Nastopali so; moški, ženski in mešani zbor. Poslušalci so dali duška svojemu zadovoljstvu z živahnim ploskanjem. Pevski zbor »Vzajemnosti I«, ki je vsekakor duša društva, tvorijo še povelični člani pevskega oddelka razpuščene »Svobode«, nekaj je pa tudi že novih, mlajših moči. Obisk je bil kot navadno pri vseh prireditvah »Vzajemnosti« nadvse zadovoljiv, kar je ponoven dokaz, da uživa naše društvo simpatije pri vseh plasteh delovnega ljudstva. Družnost! — u.

K prihodnji vaji pevskega oddelka »Vzajemnosti I«, ki bo pravočasno objavljena, naj pridejo tudi novi pevci in pevke, ki pa se bodo morali začlaniti v društvu. Odbor.

Kranj

Uspela odrska prireditev »Vzajemnosti«. Veseloligra »Dobri vojak Švejk«, vprizorjena na gledališkem odru »Narodnega doma«, je vsestransko zadovoljivo uspela. Obisk je bil izredno dober, ne samo s strani delavstva, temveč še posebno s strani meščanstva, tako, da je bila dvorana nabito polna. Tako živega zanimanja za delavsko prireditev meščanstvo se ni pokazalo. Od vseh igralcev je pohvalno rešil svojo vlogo Švejk, ostali pa v splošnem zadovoljivo. — Upoštevati je treba, da so imeli igralci na odru, ki ga vsled velikosti in scenerije niso bili vajeni, komaj dve skušniji, kar je posebno za novince premalo; razen tega pa so bili še nekaterikrat zadržani priti k skušnjam. Edino slabo stran ima dramatičija »Dobri vojak Švejk« v Delakovi prereditvi za diletantske odre, da vsled večkratne spremembe odra postane publika nestrpna. V imenu »Vzajemnosti« naj se tudi na tem mestu zahvalimo »Narodni čitalnici«, ki nam je šla pri tej prireditvi vsestransko na roko.

Zalog

Kdaj bo konec teh grdobij? Neradi pišemo, kar uganjajo gotovi ljudje pri nas. Njihova naloga je, da spretno provocirajo, da potem lahko kažejo, rekoč: »Poglejte jih, marksiste, kaj delajo!« Dobro bi bilo posvetiti v to gnezdo intrigantov. Zlasti človeku, ki je z vsem svojim skromnim telescem združen z za vedno pokopano »Orjuno«. Njemu še vedno ne gre v glavo, da so minuli časi, ko so imeli vsa oblast in so lahko streljali, kjerkoli in kadarkoli se jim je zljubilo. Z vsemi svojimi močmi bi se možiček rad dokopal tudi do županskega stolčka. Pod JNS režimom se je družil s klerikalci in celo nas je povabil na en tak sestanek. Pa ni bilo nič, stolček je šel po vodi. Potem se je zopet smukal kot skesan grešnik okoli JNS. Pri nas je nekaj značajnih demokratov. Ne vemo pa, kaj so rekli na članek, ki je izšel po božiču v »Jutru«, v katerem se zelo laskavo opisuje kremitelj demokratski značaj, ki je ostal na srečo v Zalogu. — P-e-t.

Vsak naročnik gotovo želi, da bi »Delavska Politika« začela čimprej izhajati trikrat na teden. To akcijo pa najbolj ovirajo naročniki, ki se ne zavedajo, da je treba naročnino poravnati sproti vsak mesec. Ali si tudi Ti z naročnino v zaostanku?

Delavski pravni svetovalec

Kupna pogodba (Laško).

Vprašanje: Od nekega kmeta sem kupil parcelo, hoteč na njej zgraditi hišo ter sem kmetu tudi že dal nekaj na račun. Ko sem se pa informiral radi gradnje hiše, sem pri cestnem odboru zvedel, da mi ne bodo dovolili postaviti hiše na dotični parceli. Prodajalcu sem nato javil, da od pogodbe odstopam ter da sem mu pripravljen pustiti znesek, ki sem mu ga plačal na račun. Prodajalec pa noče o tem nič slišati, ampak zahteva od mene, da pogodbo izpolnim in plačam vso kupnino. Kaj naj ukrenem?

Odgovor: Ker je kupna pogodba sklenjena, se je morate držati in ne morete od nje enostransko odstopiti, če prodajalec na to ne pristane. Dejstvo, da vam predvidoma ne bodo dovolili graditi hiše, kot je bil to vaš namen, vas k odstopu še ne opravičuje, razen če ste kupili z izrednim pogojem, da obvelja pogodba le, če vam bo na kupljeni parceli dovoljeno graditi. Če tega ni bilo, je najbolje, da kupnino plačate, ker vas bo sicer prodajalec tožil in boste imeli samo nepotrebne stroške.

Podpis izjave in odpoved meznim zahtevkom.

Vprašanje: Na delodajalčevo zahtevo sem bil primoran podpisati izjavo, da sem prejel vse šilte do dneva podpisa plačane, ter da nimam ničesar več zahtevati. Ali lahko kljub tej izjavi še zahtevam mezdo za bolezen po § 219 o. z. za preteklo leto?

Odgovor: Če pri podpisu izjave o mezdi za bolezen sploh ni bilo govora in če ni bilo ugotovljeno, da ste potrdili tudi plačilo te mezde, jo lahko še vedno zahtevate.

Avtomatični biljard (Trbovlje).

Vprašanje: Od neke zagrebške tvrde sem kupil avtomatični biljard za znesek Din 8000.—. Ta znesek sem se zavezal plačati tako, da bo pobiral prodajalec odnosno njegov pooblaščenec ves denar, ki se nabere v blagajni biljarda, vendar pa bo od

Kongres naših rudarjev

v znamenju enotnosti

V Celju se je vršil v nedeljo, dne 25. aprila 6. redni kongres »Zveze rudarjev Jugoslavije«, ki je danes brez dvoma ena izmed najsolidnejših organizacij v sklopu URSSJ.

Navzočnost delegata predsednika »Svaza horniku« v ČSR in podpredsednika »Mednarodne unije rudarjev« s. Karla Brožika je dala kongresu še prav poseben pomen, v naših rudarjih pa utrdila zavest, da v težkih bojih za življenski obstoj niso sami, ampak da stoje za njimi soštrpini v širnem svetu, v bratski Čehoslovaški in v ostalih državah, na čijih moralno pomoč vedno lahko računajo.

Ob 9. uri dop. je otvoril kongres predsednik s. Baželj Ivan, nakar je tajnik s. Arh pozdravil došle delegate zlasti s. Brožika, ki so ga navzoči prisrčno aklamirali.

Nato so sledili nagovori gostov. Kongres so pozdravili ss. Sedej v imenu URSSJ in »Saveza metalških radnika Jugoslavije«, Jakomin v imenu Splošne delavske strokovne zveze Jugoslavije, Golmajer v imenu Delavske zbornice, Godnik v imenu Medstrokovnega odbora v Celju, bratski Savez rudarskih radnika v Bosni pa je poslal brzogovni pozdrav.

Kongres je po s. Šobru čestital s. Arhu k njegovi 50letnici.

Za tem je ob splošni pozornosti povzel besedo s. Brožik, ki je z lepim nagovorom v češčini pozdravil kongres. Prevod govora bi imel podati s. dr. Reisman, pa je navzoči zastopnik policije to zabranil. Prepoved so vzeli delegati s protestom na znanje.

Na kongresu je bilo navzočih 22 delegatov iz 16 podružnic ter 15 članov uprave.

Takoj nato je prešel kongres na dnevni red.

Skrbno izdelano tajniško poročilo je bilo vročeno slehernemu delegatu.

Pretekli dve leti sta bili v znamenju krize, racionalizacije in izpolnitve priganjaškega sistema. Bedni položaj rudarjev se je nekoliko izboljšal šele v drugi polovici 1936.

Zaposlitev v rudnikih je narasla koncem l. 1934, ko je bilo v delu 6520 rudarjev, na 6423 ob koncu l. 1936. Kljub temu pa brezposelnost v re-

virjih narašča, ker mladina ne dobi dela.

Zasluzek rudarjev je znašal l. 1934 samo 77 milijonov dinarjev, l. 1935 — 79 milijonov in l. 1936 — 78 milijonov, dočim je l. 1929 znašal še — 156 milijonov dinarjev.

Proti priganjaškemu sistemu se je borila organizacija z vso silo. Najhujše je bilo v tem oziru v Hrastniku, kjer je 7. julija 1936 izbruhnila stavka. Trajala je dva dni, njen uspeh pa je v tem, da je bil likvidiran sistem, ki ga je TPD uvajala v hrastniškem rudniku, tudi po drugod.

Praznovanje šiltov pomeni izgubo tudi za finance zveze.

Število članstva se je dvignilo skoro na 2000, ki je razdeljeno na 16 podružnic. Od zadnjega kongresa v l. 1935 je poraslo za več kot 100 odstotkov.

V celoti so bile tri stavke. Ena gladovna v rudniku Stanovsko radi neizplačila mezd.

Zveza je izvedla tudi mezno gibanje pri TPD. Odpovedala je kolektivno pogodbo l. avgusta 1936 in pri pogajanjih dobila Din 1 poviška na šilt, deputatni premožje oženjene učne kopače in vozače ter priznanje § 1154 b.

Boj proti fašizmu v Franciji

Fašistična provokacija v Clichyju in pisanje »Slovenca«.

»Resnicoljubnost«, »stvarnost«, »poštenost«, »pravičnost« ljubljanskega »Slovenca« se je nam Slovincem v Parizu razgalila ob priliki zadnjih krvavih provokacij v Clichyju, pri katerih je šest delavcev bilo ustreljenih, dvesto pa lažje ranjenih.

Če vam prilike dopuščajo, objavite sledeče vrstice v obrambo resnice in pravice, ki jo »Slovenec« načeloma gaji in potvarja:

»Ognjeni križi«, ki so se po njihovem razpustu v juliju pretvorili v socialno stranko, so v delavskem, rdečem predmestju, najeli kino-dvorano, da bi provocirali. Vlada je poslala v Clichy močne oddelke policije in mobilne garde (žandarje), da preprečijo vsak spopad in obdržijo mir in red. Pred občinsko hišo so se zbirali demonstranti in zahtevali razpust socialne stranke, ki ni drugega, kakor nadaljevanje razpuščenih »ognjenih križev«. Nihče ni poskušal prodreti do kino-dvorane, kjer so se tresli fašisti in vse kar »Slovenec« o tem piše, je zvedel od berlinskih agencij. Krvoprelitje so povzročili neki višji oficirji policije, ki so brez povoda komandirali oženj na zbrane množice antifašistov. K sreči niso mnogi oddelki policije in mobilne garde sledili povelju in so streljali v zrak. Notranji minister Dormoy in šef kabineta ministrskega predsednika Bluma, Blumel, ki sta prišla takoj ob pričetku streljanja v Clichy, sta odredila, da se morajo obojorožene čete takoj umakniti iz Clichyja. Policijski oficirji, katerim je bil dan ta nalog, pa so povelje sabotirali in streljanje se je nadaljevalo še več ur. Seveda so se delavci branili in vzeli v roke kar so našli na ulicah. Toda samo »Slovenec« ve, da so bili podtaknjeni požari, samo »Slovenec« ve, da so bile izpraznjene izlozbe.

Preiskava je v teku in jasno je, da bodo oni, ki so odgovorni za krvo-

Pomanjkanje socialne zaščite rudarjev je zlasti občutno. V državnih rudnikih se je moralo 272 rudarjev pravdati za plačilo mezde v bolezni. Nakar je sledilo razveljavljenje § 219 o. z. za rudarje v finančnem zakonu za l. 1936-37.

Sanacija rudarskega zavarovanja še vedno ni izvedena, dasi je bila že tolikokrat obljubljena in organizacija neprestano drega na odgovornih mestih.

Nasprotne organizacije so zaman poskušale minirati ZRJ.

Zato pa je ZRJ razvijala živahno delavnost in neprestano prirejala shode in predavanja.

Stiki organizacije s sorodno organizacijo v Zenici ter ostalim gibanjem so bili dobri, tako tudi stiki z internacionalo.

Odbor je za svoje delo prejel razrešnico, nakar je kongres razpravljal o ureditvi članskih prispevkov in dajatev.

O socialni zakonodaji je sprejel posebno resolucijo, ki jo je predložil kongresu referent s. dr. Reisman.

Kongres je potekel zelo sodružno in v duhu popolne enotnosti. Dokaz temu je tudi izvolitev nove uprave, v kateri so poleg s. Bazlja skoro sami člani prejšnjega odbora.

V novem razdobju bo šla Zveza s podvojeno silo na delo.

prelitje, prejeli zaslužno kazen. — Več zvestih agentov polkovnika de la Rocque v policiji in pri mobilni gardi bo prišlo pred sodišče in »Slovenec« jih že vnaprej obžaluje.

»Vlada se je bala neredov in prepovedala skupen pogreb. Sama je določila uro pogreba in pokopališče, tako se ljudje niso mogli zbirati v prevelikem številu,«

tako »informira« »Slovenec« svoje čitatelje. Res pa je, da je nad en milijon oseb bilo na sprevedu in da je bila to sploh največja manifestacija, kar jih je Pariz kdaj doživel. Vse stranke ljudske fronte in vsa masa strokovnih organizacij (CGT) in vseh drugih organizacij, ki pripadajo ljudski fronti, vsi so enotno marširali v sprevedu in obnovili prisego, da bodo ostali zedinjeni v boju proti fašizmu. Poldnevna generalna stavka, ki je disciplinirano bila izvedena v Parizu in predmestjih, je bila izvedena pod parolo: »Pokažimo vladi svojo odločnost, da jo bomo podpirali z vsemi sredstvi pri vseh odločnih korakih proti fašizmu.« Teža »Slovenec« seveda ne more prinesiti in zato »poročila« kakor žvižgajo v Berlinu in Rimu.

»Radikali so odložili odgon Bluma na jesen«, »poročila« list, ki je vseh devet mesecev, kar je na vladi ljudska fronta, že stokrat napovedal polom in zlom Blumovega kabineta. — Dejstva so že tolikokrat demantirala »Slovenca«, da mu eno krivo prokovanje več ali manj niti ne zamerimo.

Če bi v Sloveniji ljudstvo imelo priliko svobodno izraziti svoje mišljenje, bi dalo gotovo svojim zastopnikom isti nasvet, kot so ga dali francoski volilci svojim poslancem: združite se, demokratično misleči, za zmagajo svobode, miru in pravice!

R. T.

MALI OGLASI

Naši čitatelji kupujejo najcenejše pri naših inzerentih!

Franc Kormann'ov nasl. Karl Ragg

Maribor, Gosposka ulica 3 — moda, galanterija, drobnarija in igrače vseh vrst. Največja izbira in najboljši nakup.

Priporočila se

SPECERIJSKA TRGOVINA

Delavski dom l.l.l.o.l.

Maribor, Frankopanova ulica 1.

FRANC REICHER, MARIBOR

Tržaška c. 18, se priporoča cenj občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnih cenah. Hitra in solidna izdelava. Bogata izbira modnega blaga.

Kupujem odpadke železa, kovine, litine in vsakovrstne železne stroje. Plačujem po najvišjih dnevnih cenah.

JUSTIN GUSTINČIČ - MARIBOR
Tattenbachova ul.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324